

April 2024, letnik 4, številka 2, ISSN 2738-6554

GLASILO DRUŠTVA EKONOMISTOV MARIBOR

Društvo ekonomistov Maribor, Razlagova ulica 14, 2000 Maribor, info@demb.si

KOLOFON

Glavni in odgovorni urednik: doc. dr. Dejan Romih, Univerza v Mariboru

Tehnični urednik: doc. dr. Dejan Romih, Univerza v Mariboru

Uredniški odbor: mag. Aleš Borko, Nova Kreditna banka Maribor, d. d.; zasl. prof. dr. Peter Glavič, Univerza v Mariboru; Borut Kancler, Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor; red. prof. dr. Žan Jan Oplotnik, Univerza v Mariboru; izr. prof. dr. Andreja Primec, Univerza v Mariboru

Lektor: Mitja Brünec

Recenzenti: /

Izdajatelj in založnik: Društvo ekonomistov Maribor, Razlagova ulica 14, 2000 Maribor

© Društvo ekonomistov Maribor

Besedilo © Avtorji 2024

To delo je licencirano z licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 Mednarodna (CC BY-NC-SA 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

UVODNIK

Spoštovani bralci!

Pred vami je nova številka Glasila Društva ekonomistov Maribor, v kateri so objavljeni poljudna članka in poročili z vabljenih predavanj o zelenih financah oz. zelenih finančnih instrumentih, ki jih je izvedla viš. pred. mag. Sabina Taškar Beloglavec, nova članica društva.

V imenu uredništva vam želim prijetno branje!

Lep pozdrav

Doc. dr. Dejan Romih

INFLACIJSKA PRIČAKOVANJA V INDIJI

Doc. dr. Dejan Romih

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta

Povzetek: Analitiki se strinjajo, da obstaja potreba tudi po analiziranju inflacijskih pričakovanj v razvijajočih se državah. V tem članku analiziramo inflacijska pričakovanja v Indiji, pri čemer uporabljamo podatke ankete, ki jo vsaka dva meseca izvaja indijska centralna banka. Na osnovi njihove analize ugotavljamo, da so se januarja 2024 »kratkoročna« inflacijska pričakovanja indijskih gospodinjstev povečala, »dolgoročna« pa zmanjšala.

Ključne besede: Indija, inflacija, pričakovanje

COBISS: 1.05

1 Uvod

Izkušnje učijo, da lahko inflacijska pričakovanja vplivajo na ravnanje gospodarskih enot (npr. gospodinjstev, podjetij), zaradi česar obstaja potreba po merjenju, opazovanju in spremljanju pričakovane stopnje inflacije. V tem članku analiziramo inflacijska pričakovanja indijskih gospodinjstev, pri čemer uporabljamo

podatke indijske centralne banke (Reserve Bank of India), ki meri, opazuje in spremlja inflacijska pričakovanja v Indiji.

Namen tega članka je analizirati inflacijska pričakovanja indijskih gospodinjstev in vzbuditi zanimanje slovenskih ekonomistov za inflacijska pričakovanja, ki so aktualna tema v ekonomiji (Diegel & Nautz, 2021; Gründler, 2023; Hayo & Méon, 2023; Höynck

& Rossi, 2023). Izkazalo se je, da lahko le-ta vplivajo na stopnjo inflacije in obratno (Nasir & Huynh, 2024), kar je še en razlog, zakaj jih je treba meriti, opazovati in spremljati. Iz ankete indijske centralne banke izhaja, da večina anketirancev pričakuje, da se bodo cene življenjskih potrebščin »kratkoročno« še povečale in da bo inflacijski pritisk največji na cene hrane, s čimer dopolnjujemo ugotovitve drugih raziskovalcev (Behera & Patra, 2022; Chattopadhyay idr., 2019; Das idr., 2019; Goyal & Parab, 2021; KC & Adil, 2024; Pattanaik idr., 2020; Saakshi idr., 2020; Saakshi & Sahu, 2019; Sharma & Bicchal, 2018).

Ta članek je strukturiran tako, da ima še štiri poglavja. V poglavju 2 podajamo metode, v poglavju 3 rezultate, v poglavju 4 razpravo, v poglavju 5 pa sklep.

2 Metode

V raziskavi uporabljamo podatke o mediani pričakovane stopnje inflacije čez tri mesece in mediani pričakovane stopnje inflacije čez dvanajst mesecev, ki so dostopni na spletni strani indijske centralne banke (<https://www.rbi.org.in/>). V anketi, ki jo je od 2. do 11. januarja 2024 izvajala indijska centralna banka, je sodelovalo 6062 gospodinjev iz devetnajstih mest (Ahmedabad, Bengaluru, Bhopal, Bhubaneswar, Chandigarh, Chennai, Delhi, Guwahati, Hyderabad, Jaipur, Jammu,

Kolkata, Lucknow, Mumbai, Nagpur, Patna, Raipur, Ranchi, Thiruvananthapuram). Prednost ankete je, da upošteva tudi druge demografske dejavnike (spol, starost, zaposlitev itd.), za katere raziskovalci (Das idr., 2019a, 2019b; Goyal & Parab, 2021; Saakshi & Sahu, 2019) ugotavljajo, da vplivajo na inflacijska pričakovanja gospodinjev (potrošnikov).

3 Rezultati

Podatki za Indijo kažejo, da je bila po izbruhu (epidemije) covida-19 mediana pričakovane stopnje inflacije čez tri mesece največja novembra 2021, ko je znašala 12,3 odstotka, najmanjša pa marca 2020, ko je znašala 8,5 odstotka (Reserve Bank of India, 2024, op. 3). Podatki za Indijo kažejo tudi, da imajo moški večja »kratkoročna« in »dolgoročna« inflacijska pričakovanja kot ženske. Januarja 2024 je mediana pričakovane stopnje inflacije čez tri mesece za moške znašala 9,4 odstotka, kar je za 0,3 odstotne točke več kot za ženske, mediana pričakovane stopnje inflacije čez dvanajst mesecev pa 10 odstotkov, kar je za 0,1 odstotne točke več kot za ženske (Reserve Bank of India, 2024, str. 2). Anketa kaže tudi, da imajo tudi stari od 40 do 45 let in od 55 do 60 let večja »kratkoročna« pričakovanja kot drugi. Januarja 2024 je mediana pričakovane stopnje inflacije čez tri mesece za stare od 40 do 45 let in od 55 do 60 let znašala 9,7 odstotka, kar je npr. za 1,5 odstotne točke

več kot za mlajše od 25 let (prav tam). Stari od 40 do 45 let imajo tudi večja »dolgoročna« inflacijska pričakovanja kot drugi. Januarja 2024 je mediana pričakovane stopnje inflacije čez dvanajst mesecev znašala 10,2 odstotka, kar je npr. za 1,2 odstotne točke več kot za mlajše od 25 let (prav tam). Podatki kažejo tudi, da so januarja 2024 največja »kratkoročna« inflacijska pričakovanja imele samozaposlene osebe (mediana njihove pričakovane stopnje inflacije čez tri mesece je znašala 9,8 odstotka), »dolgoročna« pa upokojene osebe (mediana njihove pričakovane stopnje inflacije čez dvanajst mesecev je znašala 10,3 odstotka) (prav tam).

Zanimivo je, da indijska centralna banka meri, opazuje in spremlja inflacijska pričakovanja indijskih gospodinjstev tudi po mestih. Podatki kažejo, da so januarja 2024 največja »kratkoročna« inflacijska pričakovanja imela gospodinjstva iz Bhubaneswara. Mediana njihove pričakovane stopnje inflacije čez tri mesece je znašala 11 odstotkov, kar je npr. za 3,5 odstotne točke več kot za gospodinjstva iz Bengaluruja, ki so januarja 2024 imela najnižja »kratkoročna« inflacijska pričakovanja (prav tam). Gospodinjstva iz Bhubaneswara so imela tudi največja »dolgoročna« inflacijska pričakovanja, saj je mediana njihove pričakovane stopnje inflacije čez dvanajst mesecev znašala 12,3

odstotka, kar velja tudi za gospodinjstva iz Chennaija (prav tam). Najmanjša »dolgoročna« inflacijska pričakovanja so imela gospodinjstva iz Jaipurja. Mediana njihove pričakovane stopnje inflacije čez dvanajst mesecev je znašala 7,6 odstotka (prav tam).

4 Razprava

Rezultati za Indijo kažejo, da se je januarja 2024 mediana pričakovane stopnje inflacije čez tri mesece povečala za 0,1 odstotne točke na 9,2 odstotka, kar pomeni, da anketirana indijska gospodinjstva pričakujejo, da se bodo cene življenjskih potrebščin »kratkoročno« še povečale, medtem ko se je mediana pričakovane stopnje inflacije čez dvanajst mesecev zmanjšala za 0,1 odstotne točke na 10 odstotkov, kar pomeni, da anketirana indijska gospodinjstva pričakujejo, da se bodo cene »dolgoročno« umirile.

5 Sklep

Na osnovi analize inflacijskih pričakovanj indijskih gospodinjstev ugotavljamo, da imajo pripadniki različnih demografskih skupin različna inflacijska pričakovanja. To je koristna informacija za indijske oblikovalce politike, katerih naloga je, da obvladujejo inflacijska pričakovanja indijskih gospodinjstev. Povzroča pa potrebo po prilagajanju ravnanja indijske centralne

banke različnim demografskim skupinam.

Viri

Behera, H. K., & Patra, M. D. (2022). Measuring trend inflation in India. *Journal of Asian Economics*, 80, 101474. <https://doi.org/10.1016/J.ASIECO.2022.101474>

Chattopadhyay, S., Sahu, S., & Saakshi. (2019). Estimation of unobserved inflation expectations in India using state-space model. *Theoretical Economics Letters*, 9(5), 1480–1488. <https://doi.org/10.4236/TEL.2019.95095>

Das, A., Lahiri, K., & Zhao, Y. (2019). Inflation expectations in India: Learning from household tendency surveys. *International Journal of Forecasting*, 35(3), 980–993. <https://doi.org/10.1016/J.IJFORECAST.2019.03.007>

Diegel, M., & Nautz, D. (2021). Long-term inflation expectations and the transmission of monetary policy shocks: Evidence from a SVAR analysis. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 130, 104192. <https://doi.org/10.1016/J.JEDC.2021.104192>

Goyal, A., & Parab, P. (2021). Heterogeneity of inflation expectations: An analysis using iesh data. *International Symposia in*

Economic Theory and Econometrics, 28, 423–437. <https://doi.org/10.1108/S1571-038620210000028024>

Gründler, D. (2023). Expectations, structural breaks and the recent surge in inflation. *Economics Letters*, 233, 111394. <https://doi.org/10.1016/J.ECONLET.2023.111394>

Hayo, B., & Méon, P. G. (2023). Measuring household inflation perceptions and expectations: The effect of guided vs non-guided inflation questions. *Journal of Macroeconomics*, 78, 103558. <https://doi.org/10.1016/J.JMACRO.2023.103558>

Höynck, C., & Rossi, L. (2023). The drivers of market-based inflation expectations in the euro area and in the US. *Economics Letters*, 232, 111323. <https://doi.org/10.1016/J.ECONLET.2023.111323>

Kc, I. A., & Adil, M. H. (2024). The trajectories and dynamics of inflation expectations in India. *Reference Module in Social Sciences*. <https://doi.org/10.1016/B978-0-44-313776-1.00259-2>

Nasir, M. A., & Huynh, T. L. D. (2024). Nexus between inflation and inflation expectations at the zero lower bound: A tiger by the tail. *Economic Modelling*, 131, 106601.

<https://doi.org/10.1016/J.ECONMOD.2023.106601>

Pattanaik, S., Muduli, S., & Ray, S. (2020). Inflation expectations of households: do they influence wage-price dynamics in India? *Macroeconomics and Finance in Emerging Market Economies*, 13(3), 244–263.
<https://doi.org/10.1080/17520843.2020.1720264>

Reserve Bank of India. (2024). *Households' inflation expectations survey*.
<https://www.rbi.org.in/Scripts/PublicationsView.aspx?id=22437>

Saakshi, S., & Sahu, S. (2019). An analysis of heterogeneity in inflation expectations across cities in India. *Journal of Economic Studies*, 46(5), 1116–1136.
<https://doi.org/10.1108/JES-08-2018-0297>

Saakshi, Sahu, S., & Chattopadhyay, S. (2020). Epidemiology of inflation expectations and internet search: an analysis for India. *Journal of Economic Interaction and Coordination*, 15(3), 649–671. <https://doi.org/10.1007/S11403-019-00255-4>

Sharma, N. K., & Bicchal, M. (2018). The properties of inflation expectations: Evidence for India. *Economia*, 19(1), 74–89.
<https://doi.org/10.1016/j.econ.2017.12.002>

POROČANJE AMERIŠKIH KABELSKIH TELEVIZIJSKIH POSTAJ O BITCOINU

Izak Ravnak

Podiplomski študent, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta

Doc. dr. Dejan Romih

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta

Povzetek: Halving, ki se je zgodil aprila 2024, je povečal zanimanje za bitcoin. V tem članku analiziramo poročanje ameriških kabelskih televizijskih postaj o bitcoinu, pri čemer uporabljamo podatke Univerze Stanford. Ugotovili smo, da je povprečni čas zaslona, na katerem je bila navedena beseda bitcoin ali kratica BTC, znašal 6,8 sekunde na mesec, kar pomeni, da so ameriške kabelske televizijske postaje sorazmerno malo poročale o bitcoinu.

Ključne besede: bitcoin, CNN, FOX, kriptovaluta, medij, MSNBC, novica, Združene države Amerike

COBISS: 1.05

1 Uvod

Bitcoin (BTC, ₿) je kriptovaluta, ki jo je leta 2008 razvil Satoši Nakamoto, danes pa je vodilna na kriptotrgu (v kriptosvetu) (Diaconășu idr., 2022; Walker, 2024). Tako kot

druge kriptovalute tudi bitcoin temelji na blockchainu. V tem članku analiziramo poročanje ameriških kabelskih televizijskih postaj (CNN, FOX, MSNBC) o bitcoinu, pri čemer uporabljamo podatke o času zaslona, ki jih zbira Univerza Stanford. Ta je leta 2020

lansirala analizator novic (Stanford Cable TV News Analyzer), ki omogoča analiziranje novic na ameriški kabelski televiziji. Njegova posebnost je, da uporablja umetno inteligenco, o kateri se po uvedbi ChatGPT-ja 30. novembra 2023 veliko govori in piše, med drugim tudi v medijih.

Raziskave (Biktimirov & Biktimirova, 2023; Li idr., 2022; Philippas idr., 2019) kažejo, da obstaja potreba po spremljanju poročanja medijev (medijskih hiš) o bitcoinu.

Raziskovalci (Beckmann idr., 2024; Biktimirov & Biktimirova, 2023; Li idr., 2022; Philippas idr., 2019; Walker, 2024) namreč ugotavljajo, da poročanje o bitcoinu vpliva na njegovo ceno (njegov donos), kar pomeni, da so novice o bitcoinu eden izmed dejavnikov njegove cene (njegovega donosa), kar je koristna informacija za udeležence na kriptotrgu. Dobro pa bi bilo vedeti, kateri mediji pritegnejo največjo pozornost vlagateljev v bitcoine (kriptovalute) (Li idr., 2022a; Philippas idr., 2019; Walker, 2024). Namen tega članka je odgovoriti na vprašanje, kdaj so ameriške kabelske televizijske postaje največ poročale o bitcoinu in ali je to sovpadalo s halvingom, ki se zgodi na vsaka štiri leta.

Ta članek je strukturiran tako, da ima še štiri poglavja. V poglavju 2 podajamo metode raziskovanja, v poglavju 3 rezultate raziskovanja, v poglavju 4 razpravo o rezultatih raziskovanja, v poglavju 5 pa sklep.

2 Metode

V tem prispevku uporabljamo mesečne podatke o trajanju časa, v katerem je bila na zaslonu treh ameriških kabelskih televizijskih postaj (CNN, FOX, MSNBC) navedena beseda bitcoin ali kratica BTC, ki so dostopni na spletni strani Stanford Cable TV News Analyzer (<https://tvnews.stanford.edu/>). Dobili smo jih tako, da smo vtipkali `text="bitcoin | BTC" AND channel="CNN"`, `text="bitcoin | BTC" AND channel="FOX"` in `text="bitcoin | BTC " AND channel="MSNBC"` ter sprožili iskanje. Pri tem smo se omejili na čas od januarja 2011 do marca 2024, ko je na kriptotrgu vladalo bikovsko in medvedje gibanje.

3 Rezultati

V tem poglavju podajamo rezultate raziskave, ki omogoča vpogled v poročanje CNN-a, FOX-a in MSNBC-ja o bitcoinu, ki je priljubljena tema pogovorov med mladimi. Podatki za CNN kažejo, da se je o bitcoinu največ poročalo februarja 2015, ko je čas, v katerem je bila na zaslonu navedena beseda bitcoin ali kratica BTC, trajal 297,3 sekunde ali 4 minute 57 sekund. Podatki za FOX in MSNBC pa kažejo, da se je o bitcoinu največ poročalo decembra 2017, ko je čas, v katerem je bila na zaslonu navedena beseda bitcoin ali kratica BTC, trajal 192,8 sekunde ali 3 minute 12 sekund oz. 83 sekund ali 1 minuto 23 sekund. Zanimivo je, da je v času

od januarja 2011 do marca 2024 o bitcoinu v povprečju največ poročal FOX (8,2 sekunde), ki mu sledita CNN (6,6 sekunde) in MSNBC (5,6 sekunde). Izkazalo se je tudi, da obširnost poročanja o bitcoinu ne sovпада s halvingi, ki so se zgodili 28. novembra 2012, 9. julija 2016, 11. maja 2020 in 19. aprila 2024, kar nas preseneča, saj so halvingi pomembna prelomnica (M'bakob, 2024).

4 Razprava

Izkazalo se je, da so v preteklosti ameriške kabelske televizijske postaje sorazmerno malo poročale o bitcoinu. Povprečni čas zaslona (na katerem je bila navedena beseda bitcoin ali kratica BTC) je znašal 6,8 sekunde na mesec. Rezultati raziskave kažejo tudi, da so ameriške kabelske televizijske hiše o bitcoinu največ poročale decembra 2017, ko se je na začetku vrednost bitcoina v USD povečala za 78,1 odstotka na 19.345,5 USD (s čimer je bil dosežen nov rekord), na koncu pa zmanjšala za 28,4 odstotka.

5 Sklep

Ugotovili smo, da v preteklosti mainstream mediji niso obširno poročali o bitcoinu, kar smo pričakovali glede na to, da bitcoin ni mainstream valuta. Upoštevati moramo tudi, da CNN, FOX in MSNBC niso finančni mediji, kar omejuje uporabnost raziskave, ki temelji na podatkih za nefinančne medije. Iz tega izhaja potreba po dodatnih raziskavah, ki bi

temeljile tudi na podatkih za finančne medije.

Viri

Beckmann, J., Geldner, T., & Wüstenfeld, J. (2024). The relevance of media sentiment for small and large scale bitcoin investors.

Journal of International Financial Markets, Institutions and Money, 92, 101963.

<https://doi.org/10.1016/J.INTFIN.2024.101963>

Biktimirov, E. N., & Biktimirova, L. E. (2023). All topics are not created equal: Sentiment and hype of business media topics and the bitcoin market. *Economics Letters*, 231, 111311.

<https://doi.org/10.1016/J.ECONLET.2023.111311>

Diaconășu, D. E., Mehdian, S., & Stoica, O. (2022). An analysis of investors' behavior in Bitcoin market. *PLoS ONE*, 17(3).

<https://doi.org/10.1371/JOURNAL.PONE.0264522>

Li, Y., Zhang, W., Urquhart, A., & Wang, P. (2022). The role of media coverage in the bubble formation: Evidence from the Bitcoin market. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 80, 101629.

<https://doi.org/10.1016/J.INTFIN.2022.101629>

M'bakob, G. B. (2024). Bubbles in Bitcoin and Ethereum: The role of halving in the formation of super cycles. *Sustainable Futures*, 7, 100178.

<https://doi.org/10.1016/J.SFTR.2024.100178>

Philippas, D., Rjiba, H., Guesmi, K., & Goutte, S. (2019). Media attention and Bitcoin prices. *Finance Research Letters*, 30, 37–43.

<https://doi.org/10.1016/J.FRL.2019.03.031>

Walker, C. B. (2024). Going mainstream: Cryptocurrency narratives in newspapers. *International Review of Financial Analysis*, 94.

<https://doi.org/10.1016/j.irfa.2024.103305>

POROČILO Z VABLJENEGA PREDAVANJA O ZELENIH FINANCAH

Zelena preobrazba slovenskega gospodarstva povzroča potrebo po zelenofinančnem opismenjevanju slovenskih ekonomistov in študentov ekonomije. V ta namen sta Društvo ekonomistov Maribor in Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru organizirala predavanje o zelenih financah, ki je bilo namenjeno slovenskim ekonomistom in študentom ekonomije. Izkazalo se je, da je njihovo zanimanje za zelene finance veliko, kar smo pričakovali glede na aktualnost teme.

Predavanje, ki je potekalo v petek, 1. marca 2024, od 16.00 do 17.00 v P1.5 na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor, je izvedla viš. pred. mag. Sabina Taškar Beloglavec z Inštituta za finance in umetno inteligenco. Predavateljica je pojasnila vlogo in pomen zelenih financ ter opozorila na razliko med trajnostnimi in zelenimi financami, ki jih javnost pogosto zamenjuje. Po predavanju je potekala razprava o zelenih financah, v kateri so sodelovali tudi člani društva.

POROČILO Z VABLJENEGA PREDAVANJA O ZELENIH FINANČNIH INSTRUMENTIH

Zelena preobrazba slovenskega gospodarstva povzroča potrebo po zelenih finančnih instrumentih, kot so npr. zelene delnice in obveznice, o katerih pa se v Sloveniji premalo govori in piše. Glede na okolijsko krizo, ki smo ji priča, lahko pričakujemo, da se bo v bližnji prihodnosti v Sloveniji povečalo povpraševanje po zelenih finančnih instrumentih, kar narekuje potrebo po zelenofinančnem opismenjevanju ljudi. V ta namen je Društvo ekonomistov Maribor, ki sodeluje pri projektu ŠI:UM (NOO), skupaj z Ekonomsko-poslovno fakulteto Univerze v Mariboru organiziralo predavanje o zelenih finančnih instrumentih, ki ga je v torek, 2. aprila 2024, izvedla viš. pred. mag. Sabina Taškar Beloglavec z Inštituta za finance in umetno inteligenco Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Mariboru. Predavanje, ki je potekalo od 17.00 do 18.00 v Modri dvorani na Ekonomsko-poslovni fakulteti, Razlagova ul. 20, 2000 Maribor, je bilo namenjeno članom društva in študentom ekonomije, ki študirajo na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru.

